

KURATORIUM OŚWIATY W OPOLU

ul. Piastowska 14, 45-081 Opole

tel.: (77) 452-45-68, 452-572
fax: (77) 452-49-21, 452-44-17
NIP: 754-11-56-220

e - mail: kontakt@kuratorium.opole.pl
<http://www.kuratorium.opole.pl>
REGON: 0064 73 277

Opole, 31.03.2023 r.

WNP.571.6.2023

Pan

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw
Obywatelskich
Biuro Rzecznika Praw
Obywatelskich
al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

Opowiadając na pismo znak: VII.7031.4.2022.AT z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie sposobów uregulowania obowiązków ucznia w statucie szkolnym, wśród których pojawia się kwestia elementów wyglądu ucznia lub uczennicy, które przez część osób oceniane są jako nadmierne ograniczenie ich wolności, przedstawiam w sprawie swój pogląd.

Statut jest najważniejszym dokumentem określającym funkcjonowanie szkoły i placówki, który transponuje przepisy prawa powszechnego na grunt konkretnej szkoły czy placówki oświatowej. Powinien być zgodny z aktami prawa powszechnie obowiązującego. Zakres obowiązków uczniów, które powinny zostać opisane w statucie szkoły wskazuje art. 99 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.). Przepis ten m.in. określa, że w statucie należy uregulować kwestie obowiązku w zakresie przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły lub noszenia jednolitego stroju. Minister Edukacji i Nauki stwarza ramy prawne, które określają zawartość merytoryczną statutu szkoły, ale nie decyduje przy tym o jednostkowych zapisach w statutach konkretnych szkół. Autonomia dyrektora w tym zakresie wynika z art. 68 cytowanej ustawy – to dyrektor szkoły m.in. kieruje działalnością szkoły i placówki, realizuje uchwały rady szkoły lub placówki oraz rady pedagogicznej, podjęte w ramach ich kompetencji stanowiących oraz reprezentuje szkołę, sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę lub placówkę. Dyrektor szkoły lub placówki w wykonywaniu swoich zadań współpracuje z radą

szkoły lub placówki, radą pedagogiczną, rodzicami, samorządem uczniowskim – art. 68 ust.6 cytowanej ustawy Prawo Oświatowe. W przypadku zapisów w statucie niekorzystnych dla uczniów samorząd uczniowski może przedstawić dyrektorowi szkoły wnioski i opinię w tej sprawie oraz we wszystkich sprawach szkoły, a w szczególności dotyczących realizacji podstawowych praw uczniów- art. 85. ust.5 cytowanej ustawy Prawo Oświatowe.

Treści dotyczące ubioru uczniów zostały przeniesione do Prawa oświatowego z rozporządzenia w sprawie ramowych statutów publicznych szkół - rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie ramowych statutów publicznych szkół i placówek artystycznych z dnia 5 listopada 2014 r. (Dz.U z 2014 r. poz.1646). Rozporządzenie to wskazywało w § 18 pkt 2. lit. c, że wśród obowiązków ucznia które powinien określać statut szkoły winny znaleźć się dotyczące „dbania o schludny wygląd oraz noszenia odpowiedniego stroju na terenie szkoły”. W ustawie Prawo oświatowe słowa te zastąpiono obowiązkiem „przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły” (art. 99 pkt 3). W uzasadnieniu do projektu Prawa oświatowego rzezoną zmianę wyjaśniono następująco: „W zapisie dotyczącym przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły, zrezygnowano z wyrażenia dotyczącego dbania o schludny wygląd, kierując się zgłaszanym w tej kwestii przez uczniów, rodziców i nauczycieli wątpliwościami dotyczącymi zakresu pojęcia „schludny”, jako bardzo szeroko rozumiany i nieprecyzyjny.” W uzasadnieniu mowa jest wyłącznie o jednym, konkretnym słowie „schludny”. Zgodnie z nim, zasadnie kwestionowane mogą być wyłącznie te postanowienia statutów, które posługują się niejasnymi sformułowaniami takimi jak „estetyczny”, „ekstrawagancki” czy „awangardowy”, a więc takimi, które rodzą rzeczywiste wątpliwości interpretacyjne.

Ustawodawca, przenosząc regulacje dot. wyglądu z rozporządzenia do ustawy zastąpił obowiązek „dbania o schludny wygląd” obowiązkiem „przestrzegania zasad *ubierania* się uczniów”, a więc sformułowaniem węższym. Art. 99 ustawy Prawo oświatowe ustanawia zasadę określania obowiązków ucznia w statucie szkoły. Wymienia przy tym *minimalny* zakres obowiązków, które powinny zostać uregulowane w statucie, pozostawiając wszystko, co ponad to w gestii rady szkoły, która uchwała statut. Zastąpienie pojęcia „wygląd” słowem „ubiór” oznacza więc, że statut szkoły musi określać obowiązki w zakresie przestrzegania zasad ubierania się uczniów a nie musi określać tych obowiązków w zakresie wyglądu. Co oczywiście nie znaczy, że nie może tego robić. Zatem określanie obowiązków w zakresie wyglądu nie jest ustawowo nakazane, ale jest dopuszczalne – decyzja należy do rady szkoły. Wprowadzanie pewnych ograniczeń w tym zakresie może być uznane za racjonalne i konieczne z punktu widzenia realizowanych przez oświatę celów. Cele te wskazuje preambuła do ustawy Prawo oświatowe.

Według ustawy Prawo oświatowe (art. 99 i 100) statut może wprowadzać obowiązki w zakresie przestrzegania zasad ubierania się na terenie szkoły lub noszenia w niej jednolitego stroju. Co oznacza, że szkoła ma prawo ingerować w strój, jaki na jej terenie noszą uczniowie.

W przepisie użyto sformułowania “zasad ubierania się uczniów” - a zatem zasad, a nie kryteriów lub obowiązkowych elementów stroju uczniowskiego, co często jest w szkołach mylone lub traktowane niezgodnie z literą prawa. Statut powinien zawierać zasady ogólne, wynikające z kultury społecznej, poszanowania gustów i upodobań innych członków społeczności szkolnej, nie narażania ich na dyskomfort obcowania z niestosownie ubranymi uczniami. Te ustalać powinna cała społeczność szkolna.

W przedmiotowej sprawie do Kuratorium Oświaty w Opolu w roku szkolnym 2022 r. nie wpłynęły skargi w zakresie regulacji statutów, odnoszących się do wyglądu uczniów i uczennic.

Z poważaniem

Opolski Kurator Oświaty
Michał Siek

/dokument podpisany elektronicznie